

TOIMINTAKERTOMUS 2022

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden vastainen verkosto on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja ihmisille. Se on perustettu 1994, kyseessä oli 28. toimintavuosi.

Koronaviruspandemian jälkivaikutuksena etenkin Kansalaistoimintaryhmässä oli mukana vähemmän ihmisiä. Koska monet köyhyyttä kokeneet eivät pystyneet osallistumaan etätapaamisiin, he jäivät epidemia-aikana kokonaan toiminnasta pois.

1. VAIKUTTAMISTYÖ

Verkosto julkaisi vuoden alussa [aluevaalitavoitteet](#), joissa painotettiin hyvinvointialueiden vastuuta ja tehtäviä köyhyyden vähentämisessä. Loppuvuodesta julkaistiin [eduskuntavaalitavoitteet](#). Niissä vaadittiin muun muassa toimintaohjelmaa köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseksi sekä perusturvaan korotuksia.

Molemmat vaalitavoitteet toimitettiin puolueille ja niistä viestittiin EAPN-Finin verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Jäsenten vaalitavoitteita koottiin verkoston sivuille.

Verkosto seurasi sosiaaliturvauudistuksen etenemistä. Asiasta järjestettiin teema-aamukahvit 23.5. Asiaan johdatti SOSTEn erityisasiantuntija Anna Järvinen, joka oli jäsenenä sosiaaliturvakomitean asumisen jaostossa.

Syksyllä julkaistiin kuudennen kerran [Suomen köyhyysraportti Köyhyysvahti 2022](#) köyhyystilanteesta ja köyhyyden vähentämiseksi tarvittavista toimista. Siinä oli osio koronapandemian ja elinkustannusten nousun vaikutuksista köyhyyteen ja eriarvoisuuteen. Köyhyysvahdista tehtiin ensimmäistä kertaa myös [tiivistelmä](#). Se käännettiin [englanniksi](#).

Raportti julkistettiin teema-aamukahveilla YK:n köyhyyden vastaisena päivänä 17.10. Sitä kommentoivat tutkija Lauri Mäkinen Turun Yliopistosta ja emerita professori Leena Eräsaari.

Raporttia käytettiin niin kansallisessa kuin eurooppalaisessa vaikuttamisessa, se näkyi mediassa ja sitä on muun muassa käytetty oppimateriaalina sosionomikoulutuksessa. Köyhyysvahtien pohjalta julkaistiin 13.10. Euroopan parlamentissa koosteraportti [In Unequal Times of Crises](#).

Verkosto valmisteli puheenjohtaja Irja Remekselän johdolla Suomen verkoston vastaukset EAPN:n kolmeen kyselyyn.

EU-vaikuttaminen

EAPN-Finin vaikuttaminen EU-tasolla tapahtuu osana European Anti-Poverty Networkia. EAPN-Fin muun muassa osallistuu sen sosiaalipoliittiseen työryhmään EU Inclusion Strategies EUISG:hen. EAPN-Finillä on myös paikka sosiaali- ja terveysministeriön EU-jaosto 25:ssä, jossa käsitellään Suomen kantoja EU:ssa käsiteltäviin asioihin. EAPN-Finin edustaja jaostossa oli Irja Remekselä.

EU-asioihin perehtymiseksi verkosto järjesti EU:n talouspolitiikan ohjausjaksosta ja sosiaalisten oikeuksien pilarista jäsenistölle ja kaikille asiasta kiinnostuneille teema-aamukahvit 25.3. Asiaan perehdyttivät

ekonomisti Jussi Ahokas BIOS-tutkimusyksiköstä ja sosiaali- ja terveysministeri Sarkkisen erityisavustaja Jiri Sironen.

Edustukset Euroopan EAPN:n toimielimissä

Jokaisella kansallisella verkostolla on yksi paikka EAPN:n Executive Committeessa, EXCO:ssa. Suomen edustaja siinä oli Leena Eräsaari.

EXCO kokoontui kolme kertaa etäkokouksina ja kerran läsnäkokouksena Brysselissä. Kokouksissa keskityttiin pitkälti EAPN:n henkilöstökysymyksiin ja rahoituskäytäntöihin. Komission tilintarkastajilta tuli lokakuussa lausunto, ettei osarahoitus kansallisille verkostoille ole hyväksyttävissä. Tämän jälkeen ryhdyttiin nopeasti miettimään korjausliikkeitä. Päädyttiin siihen, että verkoston jäsenille maksetaan niin, että maksuperusteena on työn, kuten Köyhyysvahdin, teettäminen alihankintana. Jäsenjärjestöt puolestaan maksavat EAPN:lle entistä suurempaa vapaaehtoista jäsenmaksua. Koska tämä tapahtui vuoden lopussa, tilinpito meni uusiksi ja aiheutti EAPN-Finissa paljon "turhaa työtä".

Myös Ukrainan sota ja sen vaikutukset olivat esillä. 3.3. tehtiin tuen ilmaisu Ukrainan kansalle.

EAPN:n uusi johtaja Juliana Wahlgren perehtyi kansallisten verkostojen työhön. Leena Eräsaari kävi hänen kanssaan etäkeskustelun. Eräsaari osallistui myös yhteen politiikkakonferenssiin.

EAPN:n yleiskokous pidettiin 16.6. Siihen osallistuivat Leena Eräsaari ja Irja Remekselä.

EUISG-työryhmässä Suomen edustaja oli Irja Remekselä. Ryhmä kokoontui neljä kertaa etänä ja kerran läsnäkokouksena Brysselissä yhteiskokouksena EXCON:n kanssa. Ryhmässä käsiteltiin muun muassa EU:n talouspolitiikan ohjausjaksoa, terveys- ja hoivapalveluita ja työssäkäyvien köyhyyttä. Suomen verkosto vastasi näitä koskeviin kolmeen kyselyyn. Myös lapsitakuu oli paljon esillä.

Suomessa ja lähes kymmenessä muussa Euroopan maassa jaettavalla Kunnioittavasti köyhyydestä - journalistipalkinnolla on kansainvälinen yhteistyöryhmä. Sen verkkotapaamiseen osallistui verkoston sihteeri Erja Saarinen.

Muuta vaikuttamistyötä

Verkoston edustajana Irja Remekselä osallistui sosiaali- ja terveysministeri Sarkkisen pyöreän pöydän keskusteluihin, joissa olivat teemoina etuuskien ja palveluiden epäkohdat sekä köyhyys ja ihmisoikeudet.

Verkosto osallistui 17.10. köyhyyden vastaisen päivän some-kampanjointiin yhdessä eurooppalaisten verkostojen kanssa.

Verkosto osallistui Köyhyyttä kokeneet ja päättäjät samassa pöydässä -tapahtuman toteuttamiseen 26.10. yhdessä Kirkkohallituksen, Kuka kuuntelee köyhää? -verkoston, SOSTEn ja Työttömien Keskusjärjestön kanssa.

Verkosto oli kumppanina [Ihmisoikeusliiton hankkeessa köyhyyttä kokevien ja pienituloisten ihmisten ihmisoikeustietoisuuden lisäämisestä.](#)

Verkosto oli kumppanina Jyväskylän yliopiston tutkimushankkeen Työssä ja köyhä 2.0! Pienituloisten arki ja sosiaaliturva palkkatyössä ja yrittäjänä. Sitä johtaa yliopistonlehtori Mikko Jakonen.

Verkosto teki yhteistyötä Turun yliopiston tutkijoiden kanssa nuorille suunnatussa köyhyyttä käsittelevässä kirjoituskilpailussa.

Verkosto aloitti yhteistyön Lapin yliopiston ja sen kumppaneiden koordinoiman [NuoriSO-hankkeen](#) kanssa. Sen teemana on nuorten aikuisten sosiaalityö.

Yhteistyötä tehtiin Tatsi ry:n kanssa köyhyyttä koskevassa kyselyssä, jonka tuloksia esiteltiin SuomiAreenassa Erilainen mingle -tapahtumassa 12.7. Siihen osallistui Irja Remekselä.

Verkostoston sihteeri Erja Saarinen ja Kansalaistoimintaryhmässä ja Kunnioittavasti köyhyydestä -raadissa aiemmin mukana ollut Jaana Saikkonen kouluttivat 28.9. Ylen Journalismiakatemiassa toimittajia köyhyyden käsittelystä mediassa.

2. KÖYHYTTÄ KOKENEIDEN OSALLISUUS

Kansalaistoimintaryhmän osallistujamäärä oli edelleen pieni koronaepidemian jäljiltä. Ryhmä kokoontui kuitenkin kahdeksan kertaa. Sekä kansallisen ryhmän toimintaa että osallistumista eurooppalaiseen köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen koordinoi Irja Remekselä.

Ryhmä tuotti köyhyyttä kokevien näkemyksiä Köyhyysvahtia varten. Se valmisteli materiaalit, muun muassa katugallupina tehdyn videon, Köyhyyden vastaisen päivän 17.10. viestintään ja käytettäväksi eurooppalaisessa köyhyyttä kokeneiden ja päättäjien tapaamisessa.

Ryhmän jäsenet osallistuivat köyhyyttä kokevien ja eduskunnan päättäjien tapaamisen valmisteluun sekä itse tapaamiseen 26.10., ja siitä viestimiseen.

EAPN-Fin vastaa Suomen delegaation lähettämisestä Brysseliin Köyhyyttä kokeneiden ihmisten eurooppalaiseen tapaamiseen, European Meeting for People Experiencing Poverty, PeP. Se järjestettiin Brysselissä 29.–30.11. Tapaamiseen osallistuivat Suomen delegaatioissa Irja Remekselä, Virpi Hyttinen ja Linnéa Partanen.

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustus toimittajille

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustus nostaa esiin laadukasta köyhyyttä koskevaa journalismia ja köyhyyttä kokeneiden ihmisten näkemyksiä siitä, miten media kuvaa heidän todellisuuttaan. Tunnustuksen saajan päättää köyhyyttä kokeneista ihmisistä koostuva raati.

Tunnustusta ei jaettu toimintavuonna vaan sen jakaminen toimintavuodelta päätettiin siirtää keväälle 2023, jolloin verkoston toiminnassa on hiljaisempi ajankohta. Tunnustus päätettiin jakaa ennen eduskuntavaaleja, jotta sen kautta voitaisiin nostaa köyhyyttä keskusteluun.

Erja Saarinen osallistui journalismipalkinnon jakavien Euroopan maiden etätapaamiseen. Työ Euroopan laajuisen palkinnon jakamiseksi ei ole edistynyt.

3. TYÖRYHMÄT, TILAISUUDET JA JULKAISUT

Sisältötyöskentelyn peruspilareita ovat työryhmät. Näistä Kansalaistoimintaryhmän toiminta on käsitelty luvussa 2.

Lapsiperheköyhyys -työryhmä

Työryhmä kerää ja jakaa tietoa lapsiperheköyhyydestä ja vaikuttaa sen vähentämiseksi. Ryhmään kuului jäseniä 16 järjestöstä tai muusta toimijasta. Puheenjohtajana toimi väitöskirjatutkija Aino Sarkia.

Osaan kokouksista osallistui myös eduskunnan köyhyysryhmän jäsen kansanedustaja Hilka Kemppi. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön Itlan edustajat osallistuivat ryhmän toimintaan ja esittelivät lapsiperheköyhyysohjelmaa.

Ryhmä kokoontui viisi kertaa. Se tuotti muun muassa mielipidekirjoituksen elinkustannusten nousun vaikutuksista lapsiperheisiin ja sisältää Köyhyysvahtiin. Se päätti hakea avustusta lapsiperheköyhyysaiheisen ohjelman tuottamiseksi SuomiAreenaan 2023.

Terveys ja köyhyys -työryhmä

Työryhmän toiminta kilpistyi puheenjohtajavaihdoksiin. Ryhmästä osallistuttiin Kelan vaikuttamisfoorumiin, jonka aiheena oli Kelan työntekijöiden palveluosaaminen ja Kelan ja sosiaalityöntekijöiden yhteistoiminta hyvinvointialueilla.

Sosiaaliturvan tarkistuslistaa ei saatu tehtyä.

Eduskunnan Köyhyysryhmä

EAPN-Finin edustaja ryhmässä oli Oskari Korhonen. Köyhyysryhmä järjesti 7.6. kansanedustajille seminaarin elinkustannusten noususta.

Eduskunnan köyhyyspäivä järjestettiin 6.10. Lapsiperheköyhyystyöryhmä oli päivässä aktiivisesti mukana ja lasten ja perheiden asiat näkyvästi esillä. Päivään osallistuivat Ensi- ja turvakotien liitto, Yhden vanhemman perheiden liitto, Pelastakaa Lapset ry ja Mieli ry. Näyttelyalueella järjestöt esittelivät kansanedustajille köyhysteemoja ja toimintaansa. Teema näkyi myös eduskunnan ravintoloissa.

Tilaisuudet ja seminaarit

- 25.3.** teema-aamukahvit Eurooppalainen ohjausjakso ja sosiaalisten oikeuksien pilari
- 11.5.** ministeri Sarkkisen pyöreän pöydän keskustelu köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämisestä
- 23.5.** teema-aamukahvit sosiaaliturvauudistuksesta
- 7.6.** eduskunnan köyhyysryhmän seminaari elinkustannusten noususta
- 12.7.** SuomiAreena Erilainen mingle
- 26.9.** ministeri Sarkkisen pyöreän pöydän keskustelu köyhyys ihmisoikeusnäkökulmasta
- 28.9.** teema-aamukahvit oikeudenmukaisesta vihreästä siirtymästä
- 28.9.** koulutus Ylen journalismiakatemia köyhyyden käsittelystä mediassa
- 6.10.** eduskunnan köyhyyspäivä
- 26.10.** Köyhyyttä kokeneet ja päättäjät samassa pöydässä
- 17.10.** teema-aamukahvit Köyhyysvahdista
- 22.11.** yleiskokous, puhujana yliopisto-opettaja Heidi Vanjusov Itä-Suomen yliopistosta
- 29.–30.11.** eurooppalainen Pep-tapaaminen Brysselissä

4. HALLINTO, RESURSSIT JA VIESTINTÄ

Verkoston jäsenille tehtiin SOSTEn verkostokysely loppuvuodesta 2022.

Yleiskokous pidettiin 22.11.2022. Siihen osallistuivat 23 jäsenjärjestön edustajat. Kokouksen aluksi Itä-Suomen yliopiston sosiaalioikeuden yliopisto-opettaja Heidi Vanjusov puhui päihdepalveluiden saavutettavuudesta.

Yleiskokous hyväksyi seuraavan sääntömuutoksen kohtaan 5.2. Hallitus: Verkoston nimenkirjoittajina toimii puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja yhdessä yhden hallituksen jäsenen kanssa.

Hallitukseen kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 12 jäsentä. Se kokoontui seitsemän kertaa.

Hallitus 2022

Irja Remekselä, puheenjohtaja

Marjatta Kaurala, varapuheenjohtaja Kriminaalihuollon tukisäätiö KRITS

Elina Aaltonen, Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

Leena Eräsaari, Hyvinvointivaltion vaalijat ry

Janne Haikka, Sininauhaliitto

Irma Hirsjärvi, Työttömien Keskusjärjestö ry

Oskari Korhonen, Mielenterveyden keskusliitto

Jonna Lehikoinen, Ensi- ja turvakotien liitto

Sari Nieminen, Kirkkohallitus, hänen tilalleen Pilvi Kähkönen työpaikan vaihdoksen vuoksi

Anna-Mari Niiranen, Takuusäätiö, hänen tilalleen Aura Pylkkänen työpaikan vaihdoksen vuoksi

Päivi Nykyri, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Aino Rukkila, A-klinikkasäätiö

Aino Sarkia, Pelastakaa Lapset ry

Anne Tyni, Turun seudun TST ry

Verkostossa oli vuoden lopussa 54 jäsentä. Suomen Sydänliitto erosi verkostosta. Sosiaalityöntekijä Sari Savikko Tampereelta liittyi verkostoon henkilöjäseneksi.

Verkosto jäsenmaksu oli yhteisöjäseniltä 75–550 euroa. Jäsenmaksuja kertyi 6 210 euroa.

EAPN:n rahoitushausta saatiin tukea PeP-koordinaatioon, aineiston kääntämiseen ja Köyhyysvahdin tekemiseen. Rahoitusta myönnettiin 6262,50 euroa, joka oli tarkoitus maksaa toteutuneita kuluja vastaan. Rahoituksen raportointijärjestelmä muuttui kahteen otteeseen kesken vuoden. Lopulta rahoitusta saatiin 11 750 euroa, mutta siitä maksettiin 5 450 euroa takaisin vapaaehtoisena jäsenmaksuna.

Verkoston kotijärjestö oli SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Se tarjosi osa-aikaisen sihteerin työpanoksen, taloushallinnon ja viestinnän palveluita sekä maksuttomia kokoustiloja. Sihteerinä toimi Erja Saarinen.

EAPN-Finin toiminnasta viestittiin verkkosivuilla, uutiskirjeessä ja sosiaalisessa mediassa. Jäsenviestintää hoidettiin lisäksi sähköpostitse.

Verkkosivuja päivitettiin säännöllisesti (www.eapn.fi). Niillä julkaistiin 37 uutista ja yksi blogiteksti. Uutiskirjeitä lähetettiin neljä. Uutiskirjeellä oli noin 540 tilaajaa.

Verkoston Facebook-sivuilla on noin 2 200 seuraajaa. Twitterissä seuraajia oli noin 1 350.

Liite.

Jäsenluettelo

1. A-klinikkasäätiö
2. Aivoliitto
3. Allergia-, iho- ja astmaliitto ry
4. BIEN Finland – Suomen perustuloverkosto
5. Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
6. Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
7. Ensi- ja turvakotien Liitto
8. Eurooppalaiset
9. FinFami Uusimaa ry – Omaiset mielenterveyden tukena

10. Helsingin Sosiaalinen Oikeudenmukaisuus HSO ry
11. Helsingin Sosialidemokraattinen Naisyhdistys ry
12. Hope – Yhdessä & Yhteisesti ry
13. Hyvinvointivaltion vaalijat ry
14. Ihmisoikeusliitto
15. Invalidiliitto
16. Kansalaisareena ry
17. Keliakialiitto
18. Kirkon diakonia ja sielunhoito
19. Kriminaalihuollon tukisäätiö
20. Kuka kuuntelee köyhää? -ryhmä
21. Kuntoutussäätiö
22. Kuuloliitto ry
23. Lastensuojelun Keskusliitto
24. Mannerheimin Lastensuojeluliitto
25. Mielen terveyden Keskusliitto
26. Mielen terveysomaisten keskusliitto–FinFami
27. Mielen terveysyhdistys Helmi
28. Munuais- ja maksaliitto
29. Nuorten Ystävät
30. Omaishoitajaliitto
31. Parasta Lapsille ry
32. Pelastakaa Lapset ry
33. Sininauhaliitto
34. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia
35. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
36. Suomen Caritas ry
37. Suomen Demokratian Pioneerien Liitto, Pinskut
38. Suomen Nivelyhdistys ry
39. Suomen Nuorisoyhteistyö–Allianssi ry
40. Suomen Punainen Risti
41. Suomen Setlementtiliitto
42. Suomen sosiaalioikeudellinen seura, SSOS ry
43. Takuu-Säätiö
44. Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry
45. TATSI, Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys ry
46. Tukiyhdistys Majakka ry
47. Turun Seudun TST ry
48. Työttömien Keskusjärjestö ry
49. Vailla vakinaista asuntoa ry
50. Väestöliitto
51. Yhden Vanhemman Perheiden Liitto
52. Yhdessä Selviytymisen Tuki ry
53. Äidit irti synnytysmasennuksesta Äimä ry
54. henkilöjäsen Sari Savikko